

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРАНІЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СВО «БАКАЛАВР» НА БАЗІ ОКР «МОЛОДШИЙ
СПЕЦІАЛІСТ» АБО ВИЩОГО ЗА НЬОГО СВО ПРИ ВСТУПІ
НА ОПП „ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ”
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 193 „ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ”
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 19 «АРХІТЕКТУРА ТА БУДІВНИЦТВО»

Програма фахового вступного випробування для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» або вищого за нього ступеня вищої освіти при вступі на освітньо-професійну програму „Геодезія та землеустрій” спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій” галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», розроблена:

- доктором технічних наук, професором Войтенко С.П.,
- доктором географічних наук, професором Михайлюком В.І.,
- кандидатом економічних наук, доцентом Малащук О.С.,
- кандидатом військових наук, доцентом Александровським І.Р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ.....	6
1.1.Геодезія	6
1.2. Землеустрій	7
1.3. Державний земельний кадастр	8
1.4. Земельне право	10
2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	12
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	15

ВСТУП

До участі в конкурсі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» або вищого за нього ступеня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» допускаються особи, які мають документ державного зразка про здобутий освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста однієї із спеціальностей: 193 «Геодезія та землеустрій», 103 «Науки по землю» (5.08010101 «Геодезичні роботи та експлуатація геодезичного обладнання», 5.08010102 «Землевпорядкування», 5.08010103 «Картографічні роботи»).

1. Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво» (0801 «Геодезія та землеустрій») спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» (5.08010101 «Геодезичні роботи та експлуатація геодезичного обладнання», 5.08010102 «Землевпорядкування», 5.08010103 «Картографічні роботи»).

3. Галузь знань 10 «Природничі науки» (0401 «Природничі науки») спеціальності 103 «Науки про землю» (5.04010301 «Пошук та розвідка геологічними методами», 5.04010302 «Пошук та розвідка геофізичними методами», 5.04010303 «Пошук та розвідка гідрогеологічними та інженерно-геологічними методами», 5.04010501 «Метеорологічні та гідрологічні спостереження»).

3. Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво» (0601 «Будівництво та архітектура») спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія» (5.06010101 «Будівництво та експлуатація будівель і споруд», 5.06010103 «Будівництво гідротехнічних споруд», 5.06010104 «Будівництво і експлуатація міських шляхів сполучення», 5.06010109 «Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів», 5.06010110 «Будівництво мостів та інших штучних споруд», 5.06010302 «Будівництво, обслуговування і ремонт гідромеліоративних споруд»).

4. Галузь знань 18 «Виробництво та технології» (0503 «Розробка корисних копалин») спеціальності 184 «Гірництво» (5.05030101 «Відкрита розробка корисних копалин», 5.05030102 «Підземна розробка корисних копалин», 5.05030104 «Шахтне і підземне будівництво», 5.05030105 «Маркшейдерська справа»).

Мета вступного випробування – перевірка відповідності знань, умінь та навичок абітурієнтів програмним вимогам, з'ясування компетентності та оцінка ступеня підготовленості вступників для отримання першого (бакалаврського) рівня.

Вступник повинен **виявити** базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування: геодезія, землеустрій, державний земельний кадастр, земельне право.

1. БАЗОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ

1.1. ГЕОДЕЗІЯ

1.1.1. Основні поняття геодезії. Поняття про форму і розміри Землі. Рівнева поверхня. Елементи вимірів на земній поверхні. Абсолютні і відносні висоти точок місцевості. Масштаби карт і планів. Види масштабів. Точність масштабу.

1.1.2. Карта, план, профіль. Системи координат в геодезії. Геодезична (географічна) система координат. Прямокутна система координат. Номенклатура топографічних карт. Координатні сітки карт.

1.1.3. Орієнтування ліній на місцевості. Дійсний (істинний) і магнітний азимут. Схилення магнітної стрічки. Дирекційні кути. Зближення меридіанів. Румби.

1.1.4. Умовні знаки топографічних карт та планів. Зображення рельєфу на планах і картах. Основні форми рельєфу. Стрімкість схилу. Ухил місцевості.

1.1.5. Суть і рішення прямої геодезичної задачі. Суть і рішення оберненої геодезичної задачі. Аналітичний спосіб визначення площ. Графічний спосіб визначення площ. Механічний спосіб визначення площ.

1.1.6. Класифікація теодолітів. Будова теодоліта технічної точності. Методика вимірювання горизонтальних кутів. Методика вимірювання кутів нахилу. Місце нуля.

1.1.7. Основні принципи організації геодезичних робіт. Теодолітні ходи. Загальні положення (засади) і особливості розбудови теодолітних ходів. Поняття про знімання місцевості. Суть теодолітного знімання. Знімання ситуації способом перпендикулярів. Полярний спосіб знімання ситуації. Знімання ситуації способом кутової засічки. Знімання ситуації способом лінійної засічки. Знімання ситуації способами створів та обходу.

1.1.8. Зміст та порядок виконання камеральних робіт при теодолітному зніманні. Обробка кутів теодолітного ходу. Визначення дирекційних кутів і

румбів замкнутого ходу. Визначення та ув'язка приростків координат. Вирахування координат точок. Особливості виконання обробки розімкнутого (діагонального) ходу. Побудова планів теодолітного знімання. Побудова координатної сітки. Нанесення точок на план за координатами.

1.1.9. Види нівелювання. Суть і способи геометричного нівелювання. Суть тригонометричного нівелювання. Будова нівелірів типу Н-3 (НВ-1). Класифікація нівелірів за точністю. Повірки нівелірів. Технічне нівелювання. Нівелювання IV класу. Обробка журналу геометричного нівелювання. Нівелювання траси. Нівелювання поверхні по квадратах.

1.2. ЗЕМЛЕУСТРІЙ

1.2.1. Сутність землеустрою. Предмет, метод і завдання землеустрою. Призначення землеустрою. Зміст землеустрою. Суб'єкти і об'єкти землеустрою. Розвиток землеустрою як науки. Земельний устрій та історія земельних відносин. Теорія землеустрою (понятійний апарат). Функції та принципи землеустрою. Методи землеустрою. Види і форми землеустрою. Прогнозування раціонального використання та охорони земель. Територіальне планування землекористування. Територіальний землеустрій. Внутрішньогосподарський землеустрій. Зокремлений землеустрій. Система землеустрою в Україні, основний зміст. Методика і технології землеустрою. Основні технології землевпорядкування. Стадії проектування. Організація здійснення проектів землеустрою. Види документації із землеустрою (програми, схеми, проекти, робочі проекти). Розгляд і затвердження землевпорядних проектів та інших матеріалів з питань землеустрою.

1.2.2. Земельний устрій та історія земельних відносин. Поняття землеволодіння і землекористування. Угіддя, їх класифікація. Форми землекористування та організації території. Елементи землевпорядної організації території. Поняття і функції землі. Раціональне використання і охорона земель. Земля як об'єкт права, сільськогосподарських, містобудівних та інших відносин. Властивості земельних та інших природних ресурсів, що

враховуються при землеустрої. Види господарського використання земель і правового стану земельних ресурсів. Категорії та цільове призначення земель. Характеристика земельного фонду України за формами власності та категоріями земель. Організація раціонального використання земель в системі землеустрою.

1.2.3. Поняття організації угідь, її завдання і зміст. Основні вимоги, які ставляться до організації угідь (технічні, економічні, природоохоронні). Трансформація та покращення земель (економічний аспект). Поняття сівозміни. Типи і види сівозмін. Проектування системи сівозмін в господарстві. Організація польових сівозмін, фактори, які впливають на їх кількість і види. Кормові сівозміни, вимоги до їх організації, методика обґрунтування їх розміру. Спеціальні сівозміни, вимоги до їх організації, методика обґрунтування їх розміру.

1.2.4. Поняття впорядкування території сівозмін, елементи та взаємозв'язок між ними. Основні вимоги до впорядкування території сівозмін. Поняття про поле і робочу ділянку. Основні вимоги до проектування. Внутрігосподарські дороги, їх види і вимоги до розміщення. Принципи розміщення полезахисних лісосмуг, обґрунтування їх розміщення при впорядкуванні території сівозмін. Порядок розміщення польових доріг, польових станів, джерел водопостачання, обґрунтування їх розміщення при впорядкуванні території сівозмін.

1.3. ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР

1.3.1. Загальні положення про державний земельний кадастр. Характеристика державного земельного кадастру. Складові частини земельного кадастру. Принципи земельного кадастру. Види земельного кадастру. Види земельно-кадастрових документів. Земельні ресурси, як об'єкт державного земельного кадастру. Земельна ділянка як основна земельно-кадастрова одиниця. Угіддя як елемент державного земельного

кадастру. Класифікація земельних угідь. Земельний фонд України у складі світових земельних ресурсів та стан його використання. Поняття обмежень та обтяжень. Порядок визначення і встановлення обмежень та обтяжень. Земельні сервітути та порядок їх встановлення. Кадастрова структуризація території. Встановлення меж кадастрових зон та кварталів. Присвоєння кадастрових номерів.

1.3.2. Інформаційне забезпечення державного земельного кадастру. Державний земельний кадастр, його призначення і завдання. Ведення Державного земельного кадастру. Текстові і планово-картографічні матеріали, які використовуються при земельному кадастрі. Види меж земель. Сутність і загальні положення районування території для оцінки земель. Внутрішньогосподарське земельно-оціночне районування території. Характеристика вихідної інформації для оцінки земель. Визначення місць обмежень щодо використання земель. Поняття про межі. Встановлення та погодження меж. Способи закріплення меж. Геодезичне встановлення меж. Відновлення меж. Встановлення меж обтяжень та обмежень. Інвентаризація земель. Обстеження територій для цілей земельного кадастру. Виготовлення кадастрового плану. Бонітування ґрунтів. Економічна оцінка земель. Грошова оцінка земельних ділянок. Державна реєстрація земельних ділянок. Облік кількості і якості земель.

1.3.3. Основний облік кількості земель. Поточний облік кількості земель. Статистична звітність по кількісному обліку земель. Облік якості земель за категоріями їх придатності та виділення особливо цінних земель. Облік якості земель за агропромисловими групами ґрунтів. Облік якості ґрунтів земельних угідь за ступенем кислотності і змитості; за вмістом поживних речовин та гранулометричним складом ґрунтів.

1.3.4. Земельно-оціночне районування території. Науково-методичні положення бонітування ґрунтів. Визначення балів бонітету агропромислових груп, земельних ділянок, господарств, районів, областей. Науково-методичні положення економічної оцінки земель. Визначення показників загальної та

часткової економічної оцінки земель на агровиробничих групах ґрунтів. Визначення показників внутрігосподарської економічної оцінки земель. Визначення показників економічної оцінки земель на різних адміністративно-територіальних рівнях. Нормативно-правова база грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення.

1.3.5. Загальні відомості про державну реєстрацію земель та нерухомість. Зміст, принципи та методичні основи державної реєстрації земель та нерухомості. Порядок формування земельної ділянки як об'єкта нерухомості. Система державної реєстрації землі та нерухомості. Державна реєстрація прав на нерухоме майно. Індексна кадастрова карта. Визначення часток у спільній частковій власності, обмежень та сервітутів. Завдання та структура класифікаторів земель. Класифікатори: форм власності на землю, цільового використання землі, прав обмеженого користування чужою земельною ділянкою, обмежень та обтяжень. Поземельна книга та її зміст. Порядок ведення поземельної книги.

1.4. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

1.4.1. Роль земельного права і його завдання у правовому забезпеченні земельної реформи, раціонального використання і охорони земельних ресурсів, як головного багатства України. Поняття земельного права. Поняття і види земельно-правових норм. Поняття і загальна характеристика джерел земельного права. Поняття та загальна характеристика права власності на землю. Визначення права постійного користування землею. Зміст та види права земельного сервітуту. Підстави набуття права на землю. Способи захисту прав на земельні ділянки.

1.4.2. Завдання законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Поняття і зміст державного управління земельним фондом України. Загальнодержавні та регіональні програми використання земель. Призначення, завдання та зміст державного земельного кадастру. Завдання державного контролю за використанням та охороною земель.

Призначення моніторингу земель. Плата за використанні землі та її сутність
Поняття юридичної відповідальності і земельного правопорушення.

1.4.3. Земельний фонд України, як об'єкт правового регулювання.
Поняття, цільове призначення та склад земель сільськогосподарського
призначення. Поняття і використання земель житлової та громадської
забудови. Поняття і склад земель природно-заповідного фонду. Визначення
земель оздоровчого призначення. Визначення земель рекреаційного
призначення. Склад земель історико-культурного призначення. Поняття
земель лісогосподарського використання і їх класифікація. Поняття і склад
земель водного фонду. Загальна характеристика правового режиму земель
промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого
призначення. Поняття і загальна характеристика правового режиму земель,
наданих для користування надрами.

2. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1. ГЕОДЕЗІЯ

1. Ващенко В., Літинський В., Перій С. Геодезичні прилади та приладдя. *Навчальний посібник*. Львів: Євросвіт, 2009. 208 с.
2. Геодезичний енциклопедичний словник // за ред. В. Літинського. Львів: Євросвіт, 2001. 668 с.
3. Геодезія. Частина перша: Підручник. 3-тє вид., виправл. та доп. / [за заг. ред. Могильного С.Г. і Гавриленка Ю.М.]. Донецьк: Технопарк ДонНТУ «УНІТЕХ», 2009. 514 с.
4. Інструкція з топографічних знімань для масштабів 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. ГКНТА-2.04-02-98. К.: Головне управління геодезії, картографії та кадастру України, 1999. 156 с.
5. Маслов А.В., Гордєєв А.В., Батраков Ю.Г. Геодезія. *Учебник*. М.: Колос С, 2006. 598 с.
6. Новак Б.І., Порицький Г.О., Рафальська Л.П. Геодезія: *Підручник, 2-ге вид. переробл. та доповн.* К.: Арістей, 2008. 284 с.
7. Островський А.Л., Мороз О.І., Тартачинська З.Р., Гарасимчук І.Ф. Геодезія. Частина перша. Топографія: навч. Посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 440 с.
8. Шевченко Т.С., Мороз О.І., Тревого І.С. Геодезичні прилади: *Підручник, 2-ге вид. переробл. та доповн.* Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. 484 с.

2.2. ЗЕМЛЕУСТРІЙ

1. Богіра М.С. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: навч. посібн. Львів: ЛНАУ, 2010. 334 с.
2. Богіра М.С. Землевпорядне проектування. Київ: Агроосвіта, 2011. 440 с.
3. Волков С.Н. Землеустройство: учебник для студ. вузов. М.: Колос, Т.4: Экономика-математические методы и модели, 2001. 696 с.
4. Закон України «Про землеустрій». *Регулювання земельних відносин в Україні*. – Ч.3: Українські технології. Львів, 2003. с. 159-186.
5. Землеустроительное проектирование [М.А.Гендельман, Л.І. Подольський, Н.А. Ступаков та ін.]. М.: Агропромиздат, 1999. 583 с.
6. Казьмір П.Г. Протиерозійна організація території сівозмін: навч. посібн. Львів, 2007. 128с.

7. Кривов В.М. Екологічно-безпечне землекористування Лісостепу України: проблеми охорони ґрунтів. Вид. 2-ге, доповн. К.: Урожай, 2008. 304 с.
8. Кривов В.М. Основи землевпорядкування: навч. посібн. для підготовки бакалаврів у вищ. навч. закл. II-IV рівнів акредитації. 2-ге вид., доп. К.: Урожай, 2009. 324 с.
9. Третяк А.М. Економіка землекористування та землевпорядкування: навч. посібник. К.: ЦЗРУ, 2004. 542 с.
10. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: впорядкування існуючих землеволодінь і землекористувань та їх угідь. К.: ЦЗРУ, 2007. 246 с.
11. Третяк А.М. Землевпорядне проектування: Теоретичні основи і територіальний землеустрій: навч. Посібник. К.: Вища освіта, 2006. 528 с.
12. Третяк А.М. Наукові основи землеустрою. К.: ЦЗРУ, 2002. 342 с.

2.3. ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР

1. Земельні відносини в Україні: законодавчі акти і нормативні документи, Держкомзем України. К.: Урожай, 1998. 816 с.
2. Закон про Державний земельний кадастр від 07.07.2011р. №3613-VI // zakon. rada. gov. ua [електронний ресурс].
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 1993р. №15 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №99 від 30.01.1997р.) "Про порядок ведення державного земельного кадастру".
4. Володій М.О. Основи земельного кадастру. К.: 2003. 320 с.
5. Гнаткович Д.И. Земельний кадастр: економіка землепользования. Львов: 1996. 136с.
6. Магазинщиков Т.П. Земельний кадастр. Львів: Світ, 1991. 452 с.
7. Теоретичні основи державного земельного кадастру [за ред. М.Г. Ступеня]. Львів: 2003. 341с.
8. Третяк А.М. та ін. Теоретико-методологічні основи державною земельного кадастру в Україні. К.: 2003. 253 с.

2.4. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. К.: Знання, 2005. 445с.
2. Возняк Р.П., Ступень М.Г., Гуцуляк Г.Д. Земельно-правовий процес: підруч. Львів: Новийсвіт-2000, 2008. 327 с.
3. Курило В. І. Основи земельного права України : навч. посіб. [за заг. ред. В.З. Янчука]. К.: Магістр - ХХсторіччя, 2006. 160с.

4. Мірошніченко А.М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. К.: Правоваєдність, 2009. 496с.
5. Мірошніченко А.М. Земельне право України: навч. посіб. К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007. 432с.
6. Шеремет А.П. Земельне право України: навч. посіб. К.: Центр навч. літ-ри, 2005. 632 с.
7. Земельний кодекс України від 25.10.2001р. №2768-III; //zakon. rada. gov. ua [електронний ресурс].
8. Земельний кодекс України: Коментар. Харків: ТОВ „Одіссей”, 2004. 604с.
9. Земельне право України: підруч. / за ред. М. В. Шульги. К.: ЮрінкомІнтер, 2004. 368 с.
10. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України: наук.-навч. посіб. / за ред. Н.І. Титової. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
11. Земельне право України: підруч. / за ред. О.О. Погрібного, І.І. Каракаша. 2-ге вид, перероб. і допов. К.: Істина, 2009. 600 с.
12. Земельні відносини в Україні: зб. нормат. актів. К.: ЮрінкомІнтер, 2009. 720 с.
13. Земельний кодекс України з постатейними матеріалами: зб. нормативно-правових матеріалів та судової практики: за станом на 1 лютого 2006 р. / упор.: А.М. Мірошніченко. К.: Фізична особа-суб'єкт видавничої справи Романчик Р.С., 2006. 720 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Перелік тестових питань для вступного фахового випробування при вступі на освітньо-професійну програму „Геодезія та землеустрій” спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій” галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр» на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст» або вищого за нього ступеня вищої освіти, складений згідно «Освітньо-професійних програм підготовки молодшого спеціаліста» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій».

На фаховий вступний тестовий іспит виноситься перелік дисциплін, що формують систему компетенцій *молодшого спеціаліста* галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», а саме чотири обов'язкових дисципліни циклу професійної та практичної підготовки: геодезія, землеустрій, державний земельний кадастр, земельне право.

Під час випробування вступнику пропонується виконати тестове завдання, яке включає питання теоретичного характеру, що відповідають базовій частині програми. Для вступних випробувань розроблено 3 варіанти тестових завдань по 50 тестових питань в кожному. На кожне тестове питання може бути одна або декілька правильних відповідей. Для кожного варіанту розроблені ключі правильних відповідей. Кожен екзаменаційний тест зброшуровується, в ньому вказується: № варіанту, тестові питання, варіанти відповідей і графа для відповідей абітурієнтом.

Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Тривалість фахового вступного випробування 1,5 години (1,8 хвилини на одне тестове питання).

Фахове вступне випробування оцінюється за 200 - бальною шкалою. При тестовому контролі застосовується така система оцінювання – за кожну правильну відповідь 2 бали, невірну – 0 балів. Максимальна кількість балів за всі правильні відповіді складає – 100 балів. Остаточна оцінка визначається за шкалою 100-200 балів додаванням до суми набраних балів за правильні

відповіді числа 100 (табл. 3.1).

За повну та правильну відповідь на всі запитання абітурієнт може набрати максимально 200 балів (за 200-бальною шкалою). При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 130 балів.

Таблиця 3.1. **Критерій оцінювання фахового іспиту**

Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання по шкалі 100-200 балів	Кількість вірних відповідей для 50 питань	Оцінювання по шкалі 100-200 балів
0	100	26	152
1	102	27	154
2	104	28	156
3	106	29	158
4	108	30	160
5	110	31	162
6	112	32	164
7	114	33	166
8	116	34	168
9	118	35	170
10	120	36	172
11	122	37	174
12	124	38	176
13	126	39	178
14	128	40	180
15	130	41	182
16	132	42	184
17	134	43	186
18	136	44	188
19	138	45	190
20	140	46	192
21	142	47	194
22	144	48	196
23	146	49	198
24	148	50	200
25	150		